

Dr. Molnos Angéla hozzászólása a "Magyarok Világszövetsége" Anyaországi Régiója" Debrecenben 1998. október 24-én, szombaton "Erős várunk az anyanyelv" címmel megrendezett tanácskozásán.

Tisztelt Jelenlévők! Tisztelt szervező bizottság!

Köszönöm, hogy alkalmat adtak a felszólalásra. Tizenöt perc időt kértem. Ezalatt két dologról szeretnék beszélni. Először is megfogalmaznám személyes meggyőződésemet anyanyelvünk ügyében. Másodszer szeretném tájékoztatni a jelenlévőket néhány itt, Debrecenben működő magyarító munkaműhelyről.

Egy kis kitérővel kezdem, mert el kell mondanom magamról annyit, ami szorosan idetartozik. Lélekgyógyász vagyok, és az utóbbi években a lélektani szaknyelv magyarításával foglalkozom.

Olasz és nyugatnémet egyetemeken tanultam lélektant és másodszakban nyelvészetet, Londonban végeztem a lélekgyógyászati képzést és ott több mint tizenöt éven át dolgoztam magánygyakorlatban. Azelőtt tanítottam, szakfordításokat készítettem, verseket írtam Buenos Airesben, majd Montevideóban. Piackutatással foglalkoztam Svájcban és Nyugat-Németországban, 1963-tól 1973-ig társadalomlélektani kutatásokat végeztem Kelet-Afrikában.

Félévszázados külföldi tartózkodásom alatt megszerettem minden országot, ahol éltem és minden nyelvet, amit beszéltem, főleg az angolt, de ennek ellenére mindenütt csak a magyar nyelv volt a hazám, az igazi otthonom. 1996. májusában visszaköltöztem anyanyelvünk bomladozó közegébe. A következőket tehát mint lélekgyógyász, nyelvművelő és egyben a magyar nyelv szerelmese fogalmazom meg.

A jelenlévők közül többen egész életük munkásságát áldozták nyelvünknek. Az elnyomatás, a magyarellenesség éveiben művelték és óvták. Nekem most sokkal könnyebb beszélnem. Mégis kérem, engedjék meg, hogy felolvassam személyes kiáltványomat, segélykiáltásomat a magyar nyelv ügyében. Miért nem mondom, hogy "programomat"? Azért, mert soha sem használom a "program" szót. Azért, mert a "kiáltvány" jobban illik a veszélyhelyzetekhez, azért mert 1848-ban is kiáltványt mondtak és nem "program"-ot, azért mert még 1990. márciusában testvéreink haltak meg egyetlen

Milyen várat védünk?

Írta: Administrator

2008. augusztus 11. hétfő, 09:17 - Módosítás: 2012. március 03. szombat, 14:20

egy magyar szó védelmében Marosvásárhelyen, itt a szomszédban. Ők odaát még ismerik szavaink súlyát, értékét. Mi az országhatárokon belül már elbizonytalanodtunk. Sokan azt hiszik, hogy minden behozott szó gazdagítja nyelvünket, pedig nem így van. A ma beáramló szavak java elszegényíti nyelvünket. Sokszor egy-egy idegen szó kiszorítja a használatból az árnyaltabb, szebb és szabatosabb ősmagyar szavak egész sorát. Gondoljunk olyan szavakra, mint "akció", "fantasztikus", "kultúra" vagy "menedzsel". Legnagyobb nemzeti kincsünk a magyar nyelv. Benne él sok ezer éves műveltségünk, erkölcsi örökségünk, egész magyar mivoltunk. Jövőnk egyedi záloga, közösségi öntudatunk leghatalmasabb alapja. Nyelvünk jövőjét ma már nem bízhatjuk az úgynevezett "természetes" nyelvfejlődésre. Nincs már időnk arra, hogy megalkuvó mellékvágányokon botladozzunk. Az országban uralkodó nyelvromboló divat teljes megváltoztatására van szükség. Aki nem hisz nekem, az járjon utána, vagyis menjen végig Debrecen fő utcáján, a Piac utcán és olvassa el a feliratokat. Nyelvi forradalomra van itt szükség. Teljes irányváltásra. Nyelvünk is követeli a rendszerváltozást. Mindez azonban, amit eddig mondtam hiábavaló, kiáltványom is hasztalan, ha nem egyezünk meg abban, hogy milyen is az a "szép szabatos magyar nyelv", amire ismételten utalok. Ezt a pontot kell tisztáznunk, mielőtt akármilyen javaslatot teszünk a nyelvvédelemre. Mi az az erős vár, ami véd bennünket? Milyen nyelvet védünk? A mai, már a magyarságtudat számára életveszélyesen szennyezett nyelvet?□

Én csak saját személyes válaszomat tudom adni. Minden nyelvművelő más-más ponton húzza meg a nyelvvédelem határait. Nekem a nyelvvédelem egy soha meg nem szűnő folyamat, amely saját magunkkal kezdődik. Számomra minden idegen szó, kifejezés, fordulat rossz, amire találok egy szebb, odaillőbb magyar változatot. Nem akarom az idegenségekre pazarolni az időt, sem arra a kérdésre, hogy melyik jövevény szót kell megtartani, melyiket nem. Inkább a magyar szókincsre, mondatszerkezetre, gondolkodásra szeretnék figyelni és így remélhetőleg az idegenségek lassan kiszorulnak a nyelvhasználatomból. Már nem lesz szükségem olyan szavakra sem, mint "aktív", "identitás", "régión", "téma" vagy "kulturális". Nem "voksolok", hanem szavazok és nem a "kampány"-t figyelem, hanem a választások előtti hadjáratot, hírverést, hadfortélyokat, hadakozást, harcot, bajvívást, küzdést, csatázásokat, ütközéseket, viadalokat és azt, hogy ki nem tartja be a kötelező fegyverszünetet. Bőven akad szó régi hadászati szaknyelvünkben.□

Meggyőződésem, hogy köznyelvünket fel lehet éleszteni, ha visszahozzuk régi kincsestárunk még használható és fejleszthető darabjait. Mindenekelőtt azonban figyelniünk kell arra, hogy hogyan mondjuk azt, amit a nyelvről vagy akármiről másról mondunk. Tudatosítanunk kell azt, hogy milyen szavakat választ ki az agyunk. Ez áll mindannyiunkra, beleértve a nyelvvédőket és mindenkit, aki most ebben a teremben van. Itt mindnyájan ugyanazt akarjuk és mégis ... Mialatt a sok kitűnő, értékes és részben csodálatos gondolatra figyeltem, szavakat, kifejezéseket jegyeztem fel ebbe a kis füzetbe. Négy oldalt írtam tele. Ezek olyan szavak, amiket én másképpen mondanék. Biztos vagyok abban, hogy egy előadó sem készakarva választotta ki az elhangzott magyartalanságokat. Azok ma már tudattalanul csúsznak bele nyelvhasználatunkba. Ahhoz, hogy visszaszorítsuk őket, minden egyes embernek ebben az országban óriási tudatos és folyamatos szellemi erőfeszítést kell tennie.□

Ami a szaknyelveket illeti, meggyőződésem, hogy a magyar nyelv még a mai sanyargatott állapotában is képes a naprakész és tudni érdemes tudást a tudomány

Milyen várat védünk?

Írta: Administrator

2008. augusztus 11. hétfő, 09:17 - Módosítás: 2012. március 03. szombat, 14:20

minden területén szabatosan tolmácsolni és továbbfejleszteni. Hogy használjuk-e erre vagy sem, az csak elhatározás kérdése. Az nem a magyar nyelven múlik, hanem rajtunk. Úgy is lehet érvelni, hogy manapság már maga az anyanyelv fogalma is pusztán délibábos elmélet, mert az anyáknak nincs idejük a gyerekekkel beszélgetni. Van tévényelv, utcanyelv, diszkó- és reklámanyelv, de anyanyelv nincs. Én erre ezt mondom: Ha az anyák már nem beszélnek, akkor beszéljenek az iskolák, beszéljenek az önkormányzatok, az egyházak szépen, tisztán magyarul és alakuljon sok-sok kis baráti csoport nyelvünk védelmében.